

ЕФЕКТ «ШУМУ» – ЧИ ОБ’ЄКТИВНИМИ Є ОСОБИСТІ СУДЖЕННЯ ВИКЛАДАЧА ПРИ ОЦІНЮВАННІ РІВНЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТА?

¹Куртяк М.Ф., ²Куртяк Ф.Ф.

¹ Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
бульвар Тараса Шевченка, 13, м. Київ, Україна

² ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет
вул. А. Волошина, 32, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна

Сторонні впливи на наші судження у багатьох галузях, від медицини до криміналістики, від економічного прогнозування до юриспруденції, доволі добре описані (*Daniel Kahneman Olivier, Sibony Cass, R. Sunstein NOISE A Flaw in Human Judgment. – William Collins, 2021 – 373 p.*), проте рівень впливу суб’єктивних суджень особистості – «шуму» – в освіті залишається *«terra incognita»*.

З метою аналізу впливу суб’єктивних суджень особистості в освіті нами було розроблено онлайн-тестування, що передбачало оцінку одинадцяти ідентичних відповідей «студента» на однакові запитання. У опитуванні взяло участь 98 респондентів із усієї України (від вчителів біології у школі до професорів ВНЗ). Вік опитуваних коливався від 29 до 60 років (у середньому 38,2 років), з досвідом

педагогічної роботи від 5 до 21 року (у середньому 12,6 років), більшість відповідачів жінки – 92%. Відповіді «студента», що пропонували для оцінювання, завідомо неповні, однак стосуються суті питання. Оцінювання пропонувалось проводити за десятибальною шкалою з врахуванням орфографічних та граматичних помилок, змісту відповіді та її повноти.

Унаслідок опитування виявлено, що, незважаючи на використання в Україні подібних критеріїв оцінювання, оцінка за ідентичні відповіді на однакові запитання різними викладачами коливалась від 3 до 10 балів й у середньому становила 8,3 бали. Дисперсія оцінювання відповіді респондентами коливалась від 1 до 2,3 й у середньому склала 1,61.

Розбіжність при оцінюванні 19% ідентичних відповідей склала 70%; 27% відповідей мали 50% розбіжність в оцінюванні; 45% оцінені з розбіжністю 40% й найменша розбіжність в оцінюванні склала 30% для 9% відповідей. Жодного разу оцінки усіх респондентів однієї відповіді не співпали повністю.

У середньому оцінка ідентичної відповіді різними респондентами відрізнялась на 57,3%. Рівень дисперсії в оцінюванні відповідей не показав залежності від віку, статі чи досвіду роботи опитаних.

Таким чином викладачі можуть сильно розходитися у думці з приводу оцінки однієї й тієї самої відповіді студента, «шум» в освіті є поширеним явищем.

З метою збільшення об'єктивності оцінки студентських відповідей пропонуємо створити алгоритми оцінювання на основі існуючих критеріїв. Це дозволило би звужити діапазон можливих розбіжностей. З цієї метою доречно застосовувати завдання у форматі тестового контролю. Або, якщо мова йде про усну відповідь, доречно долучити до процесу оцінювання декількох незалежних екзаменаторів та усереднити оцінки, які вони надали. До цієї думки нас привело спостереження, що із збільшенням кількості респондентів у опитуванні середній рівень дисперсії оцінювання поступово зменшувався. Важливо, що один екзаменатор не повинен знати, як оцінив студента інший.

Вважаємо, що дослідження особистих суджень викладача при оцінюванні рівня знань студента потребує подальших детальних досліджень з метою нівелювання негативних наслідків цих суджень.